

Dragica Žvar, Grlica za otroke – ocena knjige

Dr. **Dragica Žvar** (roj. 1947), avtorica knjige, je glasbena pedagoginja in doktorica znanosti na področju glasbene pedagogike (na *Akademiji za glasbo Univerze v Ljubljani*). Najprej je končala študij glasbene vzgoje na nekdanji ljubljanski *pedagoški akademiji* (1971), potem pa še na *AG, kjer je diplomirala* (1981), magistrirala (2000) in doktorirala (2006). Svoje glasbenopedagoško delo je opravljala kot glasbena pedagoginja in zborovodkinja pevskih zborov na osnovni, glasbeni in srednji šoli, in nazadnje kot svetovalka za glasbo in zborovodstvo na *Zavodu RS za šolstvo*. Je avtorica mnogih strokovnih člankov, didaktičnih in drugih učnih gradiv ter monografije *Kako naj pojejo otroci* (2002. Ljubljana: *Zavod RS za šolstvo*) in soavtorica predmetnikov, predmetnih katalogov in učnih načrtov za glasbo v osnovni, srednji ter glasbeni šoli. Zasnovala je *Zborovsko šolo*, državno revijo *Pika poka pod goro*, revijo *Ciciban poje in igra*, sooblikovala pa je tudi državna in mednarodna tekmovanja otroških in mladinskih zborov. Bila je odgovorna urednica revije *Glasba v šoli in vrtcu* (2002–2008), nazadnje pa je spet članica uredniškega odbora te revije (2012–2014).

Grlica, revija za glasbeno vzgojo, ki je izhajala v letih 1953–1988, je veljala v vseh petintridesetih letih za temeljno slovensko literaturo s področja otroške zborovske pesmi. Ustanovilo jo je *Društvo glasbenih pedagogov Slovenije* v Ljubljani, njeni

uredniki pa so bili Radovan Gobec, Pavle Kalan, Pavel Šivic in nazadnje Jakob Jež – torej kar neke vrste ustvarjalni (skladateljski) in poustvarjalni (pedagoški in organizacijski) cvetober slovenske glasbene polpreteklosti. V reviji je bila predstavljena mladinska zborovska ustvarjalnost slovenskih skladateljev, ki so se v povojnem času ukvarjali s to zvrstjo. Vsebovala je knjižni in notni del. V knjižnem delu je prinašala članke o glasbeni vzgoji, posameznih glasbenih delih, folklori, spremljala je delo glasbenovzgojnih ustanov (šol) in obravnavala glasbeno življenje nasploh. V notnem delu je objavljala predvsem mladinske zborovske skladbe živečih slovenskih skladateljev, preprostejše in zahtevne, eno- in večglasne, z inštrumentalno spremljavo in brez nje. Redkejša so bila le inštrumentalna dela, ljudske pesmi ali dela neslovenskih skladateljev. Nekatere številke *Grlice* so bile tematsko zaokrožene, npr. zbirka *kanonov*, zbirki mladinskih zborovskih skladb R. Gobca in Marija Kogoja, pa prikaz (glasbenih) inštrumentov. Kot da bi brali našo revijo *Glasba v šoli in vrtcu*? Saj smo očitno njen, torej *Grličin* neformalni kontinuum oz. nadaljevalec.

Izbor otroških zborovskih pesmi revije *Grlica* od leta 1953 do 1988 je zdaj na 440 strani obsegajoče knjige izdala Dragica Žvar v založbi *Zavoda Republike Slovenije za šolstvo* (Ljubljana 2012). Glavni del knjige je seveda ponatis oz. nova notografija skladb.

Na 308 straneh (111–418) je objavljenih 172 skladb, ki so jih (po vrstnem redu objav) podpisali izključno slovenski skladatelji Marij Kogoj (3 skladbe, nadaljnje 3 pa prir. Jakob Jež), Pavel Mihelčič (2), Aldo Kumar (1), Radovan Gobec (8), Marijan Lipovšek (1), Ciril Cvetko (1), Jani Golob (3), Vilko Ukmar (5), Slavko Mihelčič (11), Dane Škerl (2), Samo Vremšak (2), Uroš Rojko (11), Karol Pahor (7), Janez Kuhar (10), Jakob Jež (14), Pavel Šivic (6), Igor Štuhec (1), Albin Weingerl (2), Miro Kokol (3), Danilo Švara (1), Rado Simoniti (5), Marjan Kozina (2), Pavle Merku (10), Makso Pirnik (4 + 1 klavirska spremljava S. Mihelčič), Pavle Kalan (1), Peter Lipar (6), Emil Adamič (2), Janez Bitenc (5), Karel Jeraj (1), Ciril Pregelj (12), Breda Šček (2), Franjo Luževič (1), Mira Voglar (1), Karel Boštjančič (3), Pavle Kernjak (1), Matija Tomc (2 + prir. A. Weingerl), Brina Jež Brezavšček (1), Lojze Lebič (4), Ubald Vrabec (2), Vasilij Mirk (1), Zvonimir Ciglič (1), Rafko Fabiani (1), Danijel Grum (1), Janez Močnik (1), Stanko Premrl (1) in France Marolt (1 prir. R. Gobec); vsega skupaj le petinštirideset avtorjev; ker pa niso med njimi vsi skladatelji in je zato objavljenih tudi nekaj del avtorjev, ki morda tudi tisti čas še niso imeli skladateljske »licence«, je bera v primerjavi z vsakokrat zastopano vsaj stotnijo skladateljev v njihovem strokovnem stanovskem *Društvu slovenskih skladateljev*, komaj ena tretjina. Zato pa je vsak med objavljenimi zastopan z več deli. Ali to pomeni stalno inflacijo

glasbe za otroke in mladino, ali je potemtakem res vedno najboljši tisti, ki zmore navkljub svojemu visokemu akademizmu tudi na najbolj preprost, pa še vedno visoko umetniški način napisati tudi kaj za otroke in mladino? To so seveda le izsledki, ki sami po sebi vejejo iz omenjene monografije. Ta bo še zlasti z objavljenimi deli pomenila povsem praktičen priročnik novodobnim zborovodjem.

Sicer pa je omenjeni izbor dopolnjen še z neke vrste znanstveno sistematiko, komentarji, razlagami in sezname. Predgovor oz. predmisel (str. 5–10) je prispeval dr. Mitja Reichenberg, ki je hkrati tudi redaktor notnega zapisa v knjigi *Grlica za otroke*. »Uradni« recenzenti (11–14) celotne knjige pa so bili zasl. prof. dr. Primož Kuret, dr. Dimitrij Beuermann in Sonja Čibej. Avtorica Dragica Žvar v uvodu (str. 15) razloži cilje in smotre *Grlice*. Predstavitev (prvotne) *Grlice* (1953–1988) se nadaljuje tudi v njenem avtorstvu (17–21). Iz tega dela knjige je npr. najpomembnejši podatek, da je bilo v vseh petintridesetih letih njenega izhajanja objavljenih 797 skladb, ki jih je podpisalo le štirideset skladateljev. Od tega jih je 562 eno-, dvo-, tri- in večglasnih (a cappella) in 220 pesmi s spremljavo. Dragica Žvar je prispevala *teoretična izhodišča za izbiranje otroške zborovske pesmi* (22–35) in jim dodala tudi *literarna izhodišča za izbiranje otroške zborovske pesmi* (35–37). Kako tudi ne, saj je sama prav prva poklicana med slovenskimi tovrstnimi strokovnjaki (mdr. glej njeno doktorsko disertacijo na ljubljanski AG, 2006, z naslovom *Razvoj in dosežki zborovske pesmi za otroke – otroška zborovska pesem 20. stoletja*, izšla tudi v knjižni izdaji). Sledi *analiza Grlice* (38–44), v okviru katere med najpomembnejšimi podatki že uvodoma lahko razberemo tudi pevske obsege otrok (v preglednici 7). Da se je avtorica temeljito poglobila v omenjeno problematiko, kaže tudi spisek *literature, virov* (45–49). V *prilogi 1* (51–98) je objavljen seznam vseh objavljenih skladb v reviji *Grlica* (1953–1988) po naslovih (skladb), avtorjih glasbe in besedil, številu glasov v skladbah, obsegu (glasov), primernosti (npr. manj zahtevno, primerno zahtevno, zelo zahtevno in manj primerno) in letnik *Grlice*, v katerem je bila objavljena določena skladba. Sledijo *izbrane skladbe* (99–439): *Grlica za otroke od eno- do večglasja, skladbe*, *Grlica za otroke po abecednem redu skladateljev*, *Grlica za otroke po abecednem redu naslovov pesmi* in *Grlica za otroke po abecednem redu avtorjev besedil*; in nazadnje še kratek življenjepis avtorice (440). Jezikovni pregled knjige je opravila Mira Turk Škraba, avtor fotografije je Matjaž Očko. Urednica izdaje v založbi ZRSŠ je bila Andreja Nagode, kakovostno in že omenjeno novo notografijo pa je opravila *AccordiA* iz Ljubljane. Knjiga je izšla je v nakladi 600 izvodov, lično pa jo je oblikovala Vesna Vidmar. Pripravo in tisk je opravila tiskarna *Present*.